

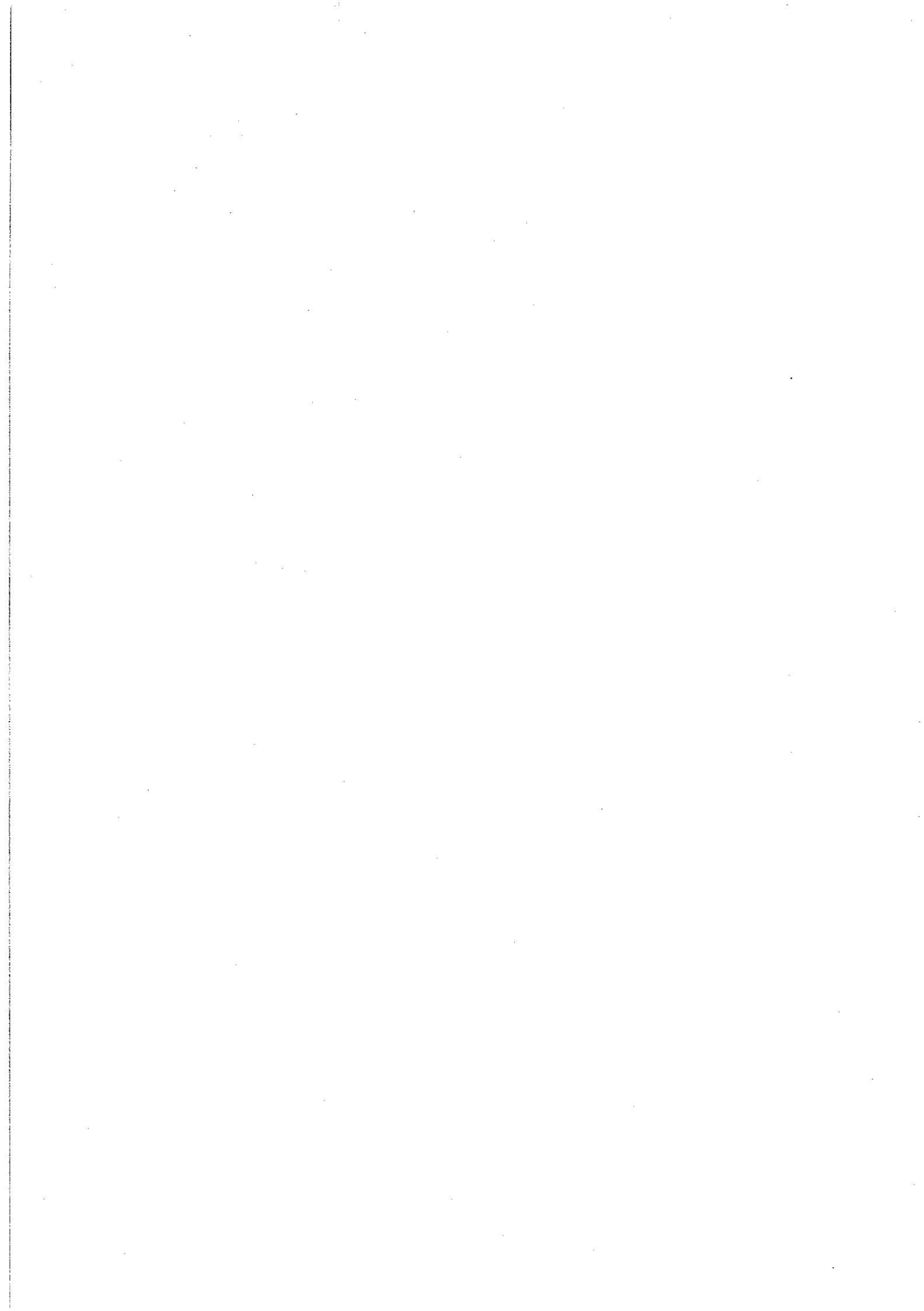

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP – 4101-010-03/2014
P/14/107

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/107 - Działania ośrodków pomocy społecznej w zakresie rozpoznawania i monitorowania sytuacji społecznej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Sebastian Kurpierz, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 90786 z dnia 15 lipca 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2) 2. Zygmunt Świętek, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 90799 z dnia 8 sierpnia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)
Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzegu ¹ , 49-300 Brzeg, ul. Jabłkowa 5
Kierownik jednostki kontrolowanej	Sebastian Matuszewski, Kierownik ² (dowód: akta kontroli str. 5-7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność MOPS w zakresie rozpoznawania oraz monitorowania sytuacji społecznej w latach 2012-2014 (I półrocze) mieszkańców Gminy Miasto Brzeg⁴.

MOPS prawidłowo i skutecznie realizował zadania związane z identyfikowaniem i monitorowaniem sytuacji społecznej mieszkańców Miasta Brzeg.

Problemy społeczne występujące na jego terenie zostały szczegółowo przedstawione w *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2015*⁵, uwzględniającej elementy wymagane art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁶.

Kierownik MOPS corocznie sporządzał oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Miasto Brzeg, które zawierały elementy wymagane przepisami art. 16a ustawy o pomocy społecznej. MOPS współpracował z działającymi na terenie Miasta Brzeg podmiotami o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, jednakże w wielu przypadkach współpraca ta nie była dokumentowana. Uzyskane w tym zakresie informacje, m.in. o potencjalnych beneficjentach pomocy społecznej, były wykorzystywane w działalności tej jednostki.

Zakres współpracy MOPS z organami administracji rządowej i samorządowej, organizującymi lub współorganizującymi pomoc społeczną obejmował m.in. pracę socjalną, udzielanie i współdziałanie w udzielaniu pomocy w różnych formach, w tym

¹ Dalej: MOPS.

² Zatrudniony od dnia 20 listopada 2009 r. Dalej: Kierownik MOPS.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Dalej: Miasto Brzeg.

⁵ Uchwała Rady Miejskiej w Brzegu nr XXIII/165/08 z dnia 4 lutego 2008 r. Dalej: Strategia.

⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm. Dalej: ustawa o pomocy społecznej.

obejmujących poradnictwo prawne, psychologiczne, zawodowe oraz związane z przemocą i uzależnieniami.

W zakresie przewidzianym w art. 119 ustawy o pomocy społecznej w regulaminie organizacyjnym MOPS oraz w zakresach czynności pracowników socjalnych zostały określone zadania związane z rozpoznaniem sytuacji społecznej. Właściwemu diagnozowaniu sytuacji społecznej służyło zarówno uczestnictwo w programach i projektach pomocowych przeciw wykluczeniom społecznym skierowanych dla dorosłych i dzieci (młodzieży), jak też rzetelne i terminowe wykonywanie przez pracowników socjalnych obowiązków służbowych, w tym zadań związanych z przeprowadzaniem wywiadów środowiskowych, monitorowaniem sytuacji społecznej oraz udzielaniem pomocy.

Zadania MOPS z zakresu ustawy o pomocy społecznej realizowane były m.in. przez pracowników socjalnych, których liczba ulegała wahaniom i w niektórych okresach była niższa od liczby wymaganej w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej.

W kontrolowanym okresie MOPS udzielił pomocy społecznej 5 135 osobom, w tym 5 035 (98%) na podstawie wniosku złożonego przez strony, a 100 (2%) z urzędu. Spośród form świadczenia pomocy, wymienionych w art. 17, art. 18 w związku z art. 36 ustawy o pomocy społecznej, MOPS nie udzielał pomocy społecznej świadczeń w pięciu formach (ubrania, zasiłku celowego na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zasiłku celowego w formie biletu kredytowanego, pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie, świadczenia obejmującego składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacanej na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej). W ocenie Najwyższej Izby Kontroli wpływ na powyższe mógł mieć brak upowszechnienia na stronach Biuletynu Informacji Publicznej⁷ i internetowej MOPS pełnej i rzetelnej informacji o wszystkich formach możliwej do udzielenia pomocy społecznej, co stanowiło naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. c i pkt 3 lit d ustawy z dnia 21 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁸. Nieprawidłowość ta została usunięta w toku kontroli Najwyższej Izby Kontroli

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania podejmowane przez MOPS w celu rozpoznania sytuacji społecznej oraz określenia populacji osób kwalifikujących się do udzielenia im wsparcia ze strony MOPS

Opis stanu faktycznego

1.1. MOPS nie posiadał formalnego systemu monitorowania, diagnozowania oraz identyfikacji poszczególnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Kierownictwo MOPS nie podejmowało działań w celu zbudowania takiego systemu. Zastępca kierownika MOPS wyjaśniając powyższe podała m.in., że: *Pracownicy socjalni MOPS na bieżąco monitorują środowiska podopiecznych i zgodnie z potrzebami udzielają pomocy, której rodzaj, forma i rozmiar są adekwatne do zaistniałych okoliczności. (...) Postępowanie administracyjne nie może się toczyć bez udziału strony. Badaniem przesłanek, czy podmiotowi zainteresowanemu zostanie przyznane świadczenie z pomocy społecznej Organ zajmuje się w toku postępowania administracyjnego, a nie przed jego wszczęciem. Zgodnie z zasadą dyspozycyjności to strona decyduje o tym, jak i czy w ogóle korzysta ze swoich uprawnień, nie można zatem przyznać świadczenia, wbrew jej woli. Ponadto na etapie identyfikacji problemu, a więc kluczowym etapie, poziom zaangażowania*

⁷ Dalej: BIP.

⁸ Dz. U. z 2014 r. 782. Dalej: ustawa o dostępie do informacji publicznej.

przedstawiciele środowisk zajmujących się daną dziedziną, w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych jest na wysokim poziomie. (...) Z uwagi na powyższe nie widzę konieczności wprowadzania sformalizowanego systemu monitorowania i diagnozowania oraz identyfikacji poszczególnych problemów społecznych w środowisku lokalnym, tym bardziej, że ustawodawca nie umiejscowił owego systemu w systemie prawnym.

(dowód: akta kontroli str. 37-39)

1.2. Z dokumentacji dotyczącej organizacji i funkcjonowania MOPS wynikało m.in., że Rada Miejska w Brzegu⁹, jak też Burmistrz Miasta Brzegu¹⁰, w kontrolowanym okresie nie zlecali Kierownikowi MOPS opracowywania dokumentów określonych art. 16a ustawy o pomocy społecznej.

W okresie objętym kontrolą Kierownik MOPS samodzielnie podjął działania dla realizacji obowiązku określonego ww. artykule i w dniu 15 maja 2013 r. sporządził ocenę zasobów pomocy społecznej za 2012 r., a w dniu 25 kwietnia 2014 r. za 2013 r. Oceny te zawierały elementy wymagane przepisami art. 16a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. W ww. opracowaniach nie podawano źródeł danych wykorzystanych do ich sporządzenia.

W kontrolowanym okresie MOPS nie zlecał podmiotom zewnętrznym przeprowadzania badań dotyczących diagnozowania problemów społecznych mieszkańców Brzegu.

(dowód: akta kontroli str. 40-82)

Kierownik MOPS wyjaśnił, że ww. dokumenty opracowywano w oparciu o analizy lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, przy opracowywaniu oceny wykorzystywane są własne zbiory danych, prognozy zmian sytuacji społecznej i demograficznej, a także prognozy potrzeb finansowych niezbędnych do realizacji zadań. W części arkuszy oceny zasobów pomocy społecznej do zdiagnozowania których MOPS nie posiada aktualnych danych zwracano się z zapytaniami do innych podmiotów o udostępnienie informacji niezbędnych do dokonania oceny m.in. do Urzędu Miasta Brzeg w części dot. liczby mieszkańców, przedszkoli i żłobków oraz miejsc w jednostkach, do Zarządu Nieruchomości Miejskich w Brzegu w części dot. sytuacji mieszkaniowej gminy, do Powiatowego Urzędu Pracy w Brzegu w części dot. rynku pracy.

Ponadto Kierownik MOPS stwierdził, że: nie otrzymywał od Burmistrza Brzegu oraz jego zastępców poleceń (pisemnych, jak też ustnych) zobowiązujących go do sporządzenia ocen zasobów pomocy społecznej Gminy Miasto Brzeg. Sporządzenie tych ocen było własną inicjatywą Kierownika MOPS oraz podległych mu pracowników MOPS. Wykorzystano w tym celu zasoby Centralnej Aplikacji Statystycznej – CAS (dawny SAC), które pojawiają się w systemie informatycznym udostępnionym dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tak sporządzone oceny zasobów pomocy społecznej były elementem sprawozdań z działalności MOPS składanych do Burmistrza Brzegu (poprzez Biuro Pomocy Społecznej i Zdrowia Urzędu Miasta w Brzegu), który potem przedstawiał je Radzie Miejskiej.

(dowód: akta kontroli str. 83, 517)

⁹ Dalej: Rada Miejska.

¹⁰ Dalej: Burmistrz. W strukturze Urzędu Miasta w Brzegu została utworzona komórka organizacyjna: Biuro Pomocy Społecznej i Zdrowia. Zgodnie z postanowieniami regulaminów organizacyjnych Urzędu Miasta w Brzegu (ostatni nadany zarządzeniem nr 1819/2013 Burmistrza Brzegu z dnia 28 czerwca 2013 r.) do podstawowego zakresu działania Biura należy m.in.: współpraca z instytucjami i organizacjami w zakresie dotyczącym przeciwdziałaniu patologiom społecznym, pomocy niepełnosprawnym oraz pomocy rodzinie; podejmowanie działań dla łagodzenia skutków bezrobocia; koordynacja realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii; Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Brzeg; Lokalnego Programu Pomocy Społecznej i Aktywności Lokalnej (§ 18 ust. 2 pkt. 3, 4, 6, 11 i 12). Ponadto do zadań Biura Pomocy Społecznej należy przygotowywanie projektów uchwał Rady Miejskiej i zarządzeń Burmistrza oraz informacji, analiz, materiałów i sprawozdań wnoszonych pod obrady Rady Miejskiej i jej komisji (§ 10 ust. 2 pkt 1). Natomiast do zakresu działania i kompetencji Burmistrza należy m.in. kierowanie bieżącymi sprawami Gminy Miasto Brzeg; przedkładanie Radzie Miejskiej projektów uchwał (§ 9 ust. 1 pkt. 1 i 3).

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że opracowane przez Kierownika MOPS Oceny... za 2012 r. oraz 2013 r., zostały sporządzone po terminie wynikającym z art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, w którym Burmistrz Brzegu był zobowiązany do przedłożenia takich ocen Radzie Miejskiej, jak też nie zostały one przedłożone organowi stanowiącemu.

(dowód: akta kontroli str. 40-82)

Burmistrz wyjaśniając przyczyny nieprzedłożenia Ocen... do opiniowania przez Radę Miejską stwierdził m.in., że Ocena za 2012 r. nie została przedłożona Radzie Miejskiej omyłkowo i przez przeoczenie. Natomiast wyjaśniając brak działań dotyczących Oceny za 2013 r. podał, że z informacji uzyskanych od Kierownika MOPS wynika, że przedłożył on dokument dotyczący „Oceny zasobów pomocy społecznej” do Urzędu Miasta Brzegu, lecz brak jest potwierdzenia wpływu tego dokumentu do Urzędu Miasta i w związku z tym nie można ustalić, czy i kiedy dokument ten wpłynął oraz kto ten dokument otrzymał.

Burmistrz ponadto stwierdził, że w celu uniknięcia w przyszłości przedmiotowych uchybień będzie wnioskował do planu pracy Rady Miejskiej punktu dotyczącego realizacji art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 87)

Przewodniczący Rady Miejskiej w Brzegu wyjaśniając brak działań Rady Miejskiej w Brzegu określonych art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej stwierdził, że powyższe spowodowane było nieprzedłożeniem przez Burmistrza Brzegu wymaganych ww. przepisem dokumentów. Przewodniczący ponadto stwierdził, że zostaną podjęte kroki w celu uwzględnienia tematyki wynikającej z art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej w planie pracy Rady Miejskiej w Brzegu na kolejne okresy (poprzez wskazanie konieczności umieszczenia stosownego punktu).

(dowód: akta kontroli str. 86)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Strategia rozwiązywania problemów społecznych na terenie MOPS.

Opis stanu
faktycznego

2.1. W badanym okresie na terenie gminy Brzeg obowiązywała *Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2015*, opracowana na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej (w treści obowiązującej do dnia 2 maja 2011 r.) przez Zespół powołany do jej opracowania przez Burmistrza Miasta Brzegu¹¹, w skład którego wchodził m.in.: Kierownik MOPS, Kierownik Biura Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta w Brzegu, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu, przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji w Brzegu, radny Rady Miejskiej w Brzegu. Tym samym zadanie to nie zostało zlecone do realizacji kontrolowanej jednostce.

Z zapisów Strategii wynikało m.in., że została ona opracowana na podstawie obowiązujących przepisów prawa materialnego, jak też danych zawartych w opracowaniach: Eurostatu, Głównego Urzędu Statystycznego w Polsce, Urzędu Statystycznego w Opolu, Raportu Biura Ludnościowego ONZ, Raportu Rządowej Rady Ludnościowej, Biuletynów pn.: ochrona zdrowia w województwie opolskim w 2005 roku oraz 2006 roku – w ujęciu statystycznym, Raportów Statystycznych Komendy Głównej Policji za lata 2004, 2005, 2006, Raportu Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji o zjawiskach patologii społecznej, stanie

¹¹ Zarządzenie Burmistrza Miasta Brzeg Nr 270/07 z dnia 9 sierpnia 2007 r.

przestępczości i demoralizacji nieletnich oraz przedsięwzięciach w zakresie prewencji w 2005 roku, informacji publikowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, informacji przekazanych przez Starostwo Powiatowe w Brzegu, instytucje, organizacje pozarządowe, działające na terenie Brzegu i powiatu brzeskiego.

Stwierdzono, że ww. dokument zawierał wszystkie elementy wymagane przepisami art. 16b ustawy o pomocy społecznej (obowiązującymi od dnia 3 maja 2011 r.).

(dowód: akta kontroli str. 93-108)

2.2. W Strategii zawarto m.in. zapisy dotyczące monitorowania jej realizacji, które obejmowały weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków, kontroli postępu prac związanych z realizacją działań, a także o okresowej aktualizacji jej do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie.

Obowiązek monitorowania realizacji Strategii został przypisany Urzędowi Miasta Brzeg (zadanie realizowane przez Biuro Pomocy Społecznej i Zdrowia).

W dokumentacji MOPS brak było dowodów wskazujących na realizowanie, w okresie objętym kontrolą, ww. obowiązku przez Urząd Miasta.

(dowód: akta kontroli str. 93-132)

2.3. Z zapisów dokumentacji regulującej funkcjonowanie MOPS wynikało m.in., że jedynie w jego regulaminie organizacyjnym, w § 13 wśród 28 zadań Działu Pomocy Środowiskowej wyszczególniono także zadania dotyczące rozpoznania sytuacji społecznej, które obejmowały m.in.: przeprowadzanie wywiadów środowiskowych poza siedzibą MOPS (u osób i rodzin); dokonywanie analizy i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń; prawidłowe rozeznanie potrzeb mieszkańców Brzegu zaspokajanych w ramach pomocy społecznej i sporządzanie planów ich zaspokajania; diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych w środowiskach społecznych i lokalnych; przygotowywanie na zlecenie kierownictwa MOPS materiałów służących do opracowywania diagnoz, programów i projektów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

(dowód: akta kontroli str. 14-36)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższej Izby Kontroli zwraca uwagę, na fakt nieinformowania Kierownika MOPS o wynikach monitorowania przez Burmistrza (Urząd Miasta Brzegu) realizacji Strategii i przeprowadzonych w tym zakresie działań, w tym też jej ewentualnej aktualizacji.

Burmistrz wyjaśniając zakres zrealizowanych w kontrolowanym okresie działań dla monitorowania i aktualizacji Strategii stwierdził, że działania takie były realizowane na bieżąco m.in. poprzez sporządzanie za lata 2012-2013 sprawozdań: z realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomani, z działalności MOPS oraz Punktu Pomocy Kryzysowej. Ponadto stwierdził, że analiza ww. sprawozdań wykazała brak konieczności aktualizacji Strategii.

(dowód: akta kontroli str. 110-132)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Poziom współpracy MOPS z podmiotami posiadającymi informacje o potencjalnych beneficjentach pomocy społecznej, wymienionymi m.in. w przepisie art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

Opis stanu faktycznego

3.1. W latach objętych kontrolą MOPS udzielił pomocy społecznej 5 135 osobom, w tym 5 035 (98 %) na podstawie wniosku złożonego przez strony, a 100 (2%) z urzędu. W poszczególnych badanych latach pomocy udzielono:

- w 2012 r. 1 746 osób, w tym dla 54 osób (3,1%) z urzędu,
- w 2013 r. dla 1 879 osób, w tym dla 22 osób (1,2%) z urzędu,
- w I półroczu 2014 r. dla 1 510 osób, w tym dla 24 osób (1,6%) z urzędu.

Pomoc z urzędu we wszystkich przypadkach dotyczyła wyłącznie osób zidentyfikowanych w ramach realizacji procedury „Niebieskich Kart”¹². MOPS w tym okresie udzielił pomocy z urzędu z własnej inicjatywy 21 osobom (0,4%), a 79 – w wyniku współpracy z innymi podmiotami.

(dowód: akta kontroli str. 133-180)

Na podstawie dokumentacji losowo wybranych 25 postępowań, w ramach których udzielono w badanym okresie świadczeń pomocy społecznej z urzędu ustalono, że:

- w 16 sprawach (64%) wnioskodawcą udzielenia pomocy była Komenda Powiatowa Policji w Brzegu, która założyła „Niebieską Kartę” i przesała informacje o tym fakcie do MOPS,
- w 2 sprawach (8%) „Niebieską Kartę” założyła instytucja oświatowa,
- w pozostałych 7 sprawach (28%) „Niebieskie Karty” założono w MOPS w wyniku przeprowadzonych wizyt po otrzymaniu informacji od osób trzecich,
- całość dokumentacji poszczególnych spraw, określająca m.in. sposób odnalezienia danej osoby, czynności podjętych w celu udzielenia pomocy i jej form zawarto w niebieskich skoroszytach po jednym na każdą sprawę,
- tryb postępowania pracowników MOPS był zgodny z procedurą określoną dla „Niebieskiej Karty”,
- w wyniku podjętych przez pracowników socjalnych MOPS działań we wszystkich sprawach określone zostały formy pomocy obejmujące od jednej do pięciu form. Ogółem wyszczególniono dziewięć rodzajów form pomocy, w tym:
  - monitoring sytuacji rodzinnej (20 spraw),
  - pomoc psychologiczna (18),
  - leczenie odwykowe (11),
  - skierowanie do Punktu Pomocy Kryzysowej (7),
  - zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej w Brzegu (2),
  - kontakt z Kuratorem Sądowym (2),
  - eksmisja (1), wsparcie finansowe (1), aktywizacja zawodowa (1).

(dowód: akta kontroli str. 135-145)

3.2. Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Z dokumentacji MOPS dotyczącej udzielania świadczeń, dokumentacji Niebieskich Kart, Strategii wynikało m.in., że Kierownik MOPS posiadał informacje o podmiotach wymienionych w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, z którymi mógł współpracować w zakresie udzielania pomocy społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 43-82, 104-108, 126-138)

¹² Postępowanie określone art. 9d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

Ustalono, że na terenie Gminy Miasta Brzeg w badanym okresie działało aktywnie 39 organizacji społecznych.

Wskazany zakres działalności związany z pomocą społeczną i dziedzinami pokrewnymi (np. związane z ochroną zdrowia) deklarowało łącznie 20 organizacji społecznych i pozarządowych.

W badanym okresie udokumentowana została współpraca jedynie z 9 organizacjami i 11 instytucjami z tego z czterema z nich miał zawarte porozumienia o współpracy¹³. Zakres współdziałania obejmował m.in. przyznawanie pomocy w różnych formach, świadczenie i organizowanie usług opiekuńczych, dożywianie, prowadzenie terapii z osobami uzależnionymi, udzielanie porad specjalistycznych, typowanie osób do pomocy żywnościowej.

(dowód: akta kontroli str. 43-82, 104-108, 126-138)

W objętej badaniami kontrolnymi dokumentacji MOPS brak było dowodów pozwalających na ustalenie nowych beneficjentów pomocy społecznej zidentyfikowanych w wyniku współpracy MOPS z podmiotami wymienionymi w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

Kierownik MOPS wyjaśniając powyższe stwierdził, że: *MOPS nie posiada wydzielonej dokumentacji obrazującej liczbę osób objętych wsparciem w ramach porozumień, gdyż wszystkie działania wobec osób wymagających wsparcia prowadzone są kompleksowo przez różne instytucje niezależnie od siebie. Wiele z tych działań, gdy niezbędna jest współpraca instytucji ze sobą, nie wymaga formy ewidencjonowania i formy pisemnej. Działania te odbywają się głównie poprzez bezpośrednie lub telefoniczne kontakty pracowników MOPS z przedstawicielami innych instytucji (...)*

Współpraca MOPS z innymi instytucjami dotyczy osób, które były lub są obecnie beneficjentami pomocy udzielanej przez MOPS. W przypadku występowania innych instytucji lub organizacji do MOPS z wnioskami o wytypowanie osób wymagających wsparcia MOPS w pierwszej kolejności wykazuje obecnych beneficjentów pomocy społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 95-108, 182-194, 439)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W związku z funkcjonowaniem na terenie działania MOPS licznych organizacji społecznych i pozarządowych, mogących posiadać informacje o potencjalnych beneficjentach pomocy społecznej, Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że brak lub ograniczony zakres aktywnej współpracy z niektórymi podmiotami stwarza ryzyko niezyskania informacji o osobach potrzebujących. Do takiej współpracy MOPS jest zobowiązany na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. W ocenie NIK intensyfikacja działań w powyższym zakresie, po uprzedniej weryfikacji faktycznych możliwości prowadzenia efektywnej współpracy¹⁴, umożliwi pełniejszą realizację obowiązku udzielania pomocy społecznej z urzędu, o którym stanowi przepis art. 102 ust. 2 powołanej wyżej ustawy. Jednocześnie nie zostały podjęte działania mające na celu przygotowanie aktualizacji listy podmiotów

Kierownik MOPS wyjaśniając powyższe podał, że *MOPS współpracuje w różnej formie ze wszystkimi organizacjami pozarządowymi czynnie działającymi na terenie gminy. Działania te jednak w zdecydowanej większości nie są dokumentowane w żadnej formie i mają charakter telefonicznych kontaktów lub osobistych spotkań pracowników socjalnych z przedstawicielami organizacji pozarządowych celem pomocy w rozwiązaniu jakiegoś problemu. W związku z faktem, iż elementy takiej*

¹³ Koło Brzeskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Pępicach (25 październik 2006 r.); Powiatowy Urząd Pracy w Brzegu (10 czerwiec 2011 r.); Centrum Rozwoju i Wsparcia Sebastian Pluta w Brzegu (2 lipiec 2013 r.); Zakład Karny w Brzegu (11 grudzień 2013 r.).

¹⁴ Jak to wskazano powyżej, na terenie Gminy występują organizacje społeczne i pozarządowe, których zakresy działania obejmują m.in. zadania pomocy społecznej, to jednak ich faktyczna działalność nie umożliwiła OPS nawiązania na zasadach partnerstwa współpracy polegającej na organizacji pomocy społecznej.

współpracy nie są dokumentowane trudno wskazać szczegółowo formy i zakres takiej współpracy. Najczęściej jest to prośba kierowana do MOPS o wskazanie osób do objęcia pomocą (np. osób, które będą obdarowane paczkami świątecznymi - na prośbę Caritas, dzieci na wyjazdy organizowane przez Brzeskie Stowarzyszenie Abstynentów TAMA) lub wskazania przez MOPS na prośbę organizacji pozarządowych metod rozwiązania sytuacji kryzysowych, w których znalazły się osoby i rodziny - objęte pomocą tych organizacji, jak też MOPS. Zaznaczam, iż ośrodki pomocy społecznej nie mają obowiązku dokumentowania swojej współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Poza złożonym wyjaśnieniem, Kierownik nie przedłożył żadnych dokumentów, wskazujących również w sposób pośredni na prowadzenie aktywnej współpracy z innymi niż 9 ustalonych przez NIK organizacjami społecznymi i pozarządowymi.

(dowód: akta kontroli str. 181, 518)

Opis stanu
faktycznego

3.3. W celu oceny jakości, kierunków i zadań w zakresie współpracy MOPS z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, przeprowadzono badania ankietowe wśród podopiecznych z pięciu takich jednostek¹⁵, do których zadań statutowych należą zadania z zakresu pomocy społecznej lub dziedzin pokrewnych, mających siedzibę (lub oddział) i działających na terenie Gminy Miasta Brzeg.

Badania ankietowe przeprowadzono wśród 25 podopiecznych, 17 kobiet oraz ośmiu mężczyzn, w przedziale wiekowym 31-75 lat, średnia wieku - 49 lat, posiadających wykształcenie: wyższe - jedna osoba, średnie - sześć osób, zawodowe - 11 osób i pięć osób - podstawowe.

Z danych ankiet wynikało m.in., że 100% respondentów wskazało MOPS jako jednostkę do której należy zwrócić się o pomoc, jedna osoba zwróciłaby się również do Urzędu Miasta, dwie do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i 5 (20%) do PCK. Nadmienić należy, że ankietowani posiadali wiedzę o zakresie pomocy, którą mogą uzyskać w MOPS. Potrafili wyliczać formy pomocy: zasiłki celowe, okresowe, stałe, posiłki. Na uwagę zasługuje fakt, że ankietowani podali również, że w ośrodku mogą liczyć na pomoc w formie poradnictwa. Dwadzieścia osób (80% badanych) deklarowało, że starały się o pomocy w MOPS i taką pomoc otrzymały w formie zasiłków celowych, okresowych, stałych, posiłków¹⁶. Szesnaście osób (64%) podało, że dochód na jednego członka rodziny nie przekracza kwoty odpowiedniego kryterium dochodowego. Siedmiu respondentów (28%) deklarowało, że dochód na jednego członka rodziny przekracza ustawowe kryterium. Ankietowane osoby o możliwości uzyskania pomocy z MOPS dowiedziały się: od rodziny (1), pracownika socjalnego (2), w MOPS (4), od znajomych (9), pojedyncze osoby dowiedziały się od Fundacji Centrum Aktywnego Wsparcia, lekarza, z internetu oraz z mediów. Dziewiętnaście osób (76%) badanych zgłosiło, że spełnia warunki do uzyskania pomocy społecznej z ośrodka, pięć osób (20%) zgłosiło, że nie spełnia. Respondenci odpowiadając na pytanie określające powody uzyskania przez nie pomocy z możliwych 15 przyczyn najczęściej wskazali: niepełnosprawność (14), długotrwałą lub ciężką chorobę (14), ubóstwo (8), bezrobocie (9), bezdomność (6), sieroctwo (2), przemoc (2), alkoholizm (1), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (2), zdarzenie losowe (1).

(dowód: akta kontroli str. 205-210)

3.4. Spośród wymienionych w art. 17 i 18 ustawy o pomocy społecznej możliwych form pomocy społecznej, w sporządzonych przez Kierownika Sekcji Świadczeń,

¹⁵ Koło Brzeskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Pepicach; Fundacja Centrum Aktywnego Wsparcia w Brzegu; Fundacja „MARKO” Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Brzegu; Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Brzegu; Brzeskie Stowarzyszenie Chorych na SM w Brzegu.

¹⁶ Cztery osoby nie udzieliły odpowiedzi na pytanie: Dlaczego nie starał/starła się Pani/Pani o uzyskanie pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej/gminie?, a jedna osoba wskazała, że posiadała źródło dochodu (renta rodzinna).

w dniu 9 stycznia 2013 r. (za 2012 r.) oraz 15 stycznia 2014 r. (za 2013 r.) sprawozdaniach MPiPS-03 odnotowano m.in., że MOPS nie udzielał pomocy społecznej świadczeń w następujących (pięciu) formach: ubranie, zasiłek celowy na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ, zasiłek celowy w formie biletu kredytowanego, pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie, świadczenia obejmującego składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacanej na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 126-180)

Kierownik wyjaśniając powyższe stwierdził, że *pomoc w formie: ubrania, zasiłku celowego na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ, pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłku celowego w postaci biletu kredytowanego, świadczenia obejmującego składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacanej na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej nie była udzielana w związku z brakiem osób uprawnionych lub zainteresowanych tymi formami pomocy.*

Kierownik MOPS ponadto stwierdził, że *MOPS na bieżąco monitoruje sytuację socjalno-bytową mieszkańców Gminy Brzeg tak by kierowana pomoc odpowiadała potrzebom i była udzielana w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin*

Wszystkie działania MOPS toczone są w trybie postępowania administracyjnego i nie mogą się toczyć bez udziału strony. W związku z powyższym to strona (w tym przypadku osoba wymagająca pomocy) decyduje o tym, w jaki sposób i czy w ogóle będzie chciała korzystać ze swoich uprawnień w zakresie korzystania z pomocy. MOPS nie ma możliwości podejmowania działań, a tym samym udzielania pomocy wbrew woli osób co do których istnieją przesłanki do udzielenia pomocy.

Jednocześnie wyjaśnił, że pracownicy MOPS w trakcie podejmowanych czynności związanych z udzielaniem pomocy osobom wymagającym wsparcia udzielają pełnej informacji o wszystkich możliwych formach pomocy społecznej o jaką mogą się ubiegać. Informacje o formach pomocy umieszczone są także na stronie BIP MOPS oraz na stronie internetowej MOPS¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 211-213)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zauważa, iż na nieudzielenie w okresie objętym kontrolą niektórych z form pomocy, mógł mieć wpływ fakt ograniczonego zakresu upublicznienia (lub jego braku w przypadku stron internetowych), informacji o możliwości otrzymania pomocy w tych formach.

Opis stanu faktycznego

Rada Miejska, realizując obowiązek określony art. 43 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej, w dniu 25 lutego 2005 r. podjęła uchwałę w sprawie ustalenia wysokości oraz szczegółowych warunków i trybu przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie¹⁸. Ustalono m.in., że zasiłek ten może być przyznany osobie lub rodzinie spełniającej kryterium dochodowe określone w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach (gdy dochód osoby lub rodziny przekracza kryterium dochodowe) zasiłek może być przyznany pod warunkiem zwrotu.

(dowód: akta kontroli str. 519-521)

¹⁷ Zagadnienia dotyczące informacji o zakresie form pomocy udzielanej przez MOPS opisano dalej w pkt. 4.1.

¹⁸ Uchwała Nr XXXVI/260/05 Rady Miejskiej w Brzegu z dnia 25 lutego 2005 r. Dz. Urz. Woj. Opolskiego Nr 26, poz. 677 z dnia 19 kwietnia 2005 r. Uchwała obowiązuje od dnia 5 maja 2005 r. do nadal.

W badanym okresie nie była udzielana pomoc cudzoziemcom o których mowa w art. 5a ustawy o pomocy społecznej i cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP, ponieważ na terenie działania MOPS w tym czasie nie znajdowały się takie osoby.

(dowód: akta kontroli str. 232)

3.5. W informacjach, uzyskanych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁹, sześciu kierownikach jednostek działających, współdziałających w zadaniach związanych z pomocą społeczną lub pokrewnych na terenie Miasta Brzeg²⁰ podali m.in., że:

- MOPS nie występował pisemnie do nich w badanych latach z zapytaniem o sytuację mieszkańców (dzieci) lub wskazanie osób wymagających objęcia pomocą społeczną,
- w przypadku uczniów gimnazjów zwracano się o objęcie pomocą MOPS uczniów w zakresie założenia Niebieskiej Karty (1 uczeń), uzyskując taką pomoc,
- MOPS zwracał się do PG1 w Brzegu²¹ z prośbą o współpracę i podanie listy uczniów, którzy kwalifikują się do programu „FreD Goes Net²²” – zgłoszono dwóch uczniów, ponadto o wydanie opinii o dwóch uczniach,
- informacje dotyczące osób wymagających objęcia pomocą społeczną przekazywane były ustnie w ramach współpracy z II Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Sądzie Rejonowym w Brzegu,
- nie dysponują informacjami o osobach, które wymagałyby objęcia pomocą społeczną, a nie zostały nią objęci, w tym także o osobach, którym przysługiwałaby pomoc społeczna na ekonomiczne usamodzielnienie,
- w przypadku wychowanków domu dziecka zorganizowano Zespół ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka w skład którego wchodził pracownicy MOPS i który oceniał sytuację dziecka, a następnie formułował wnioski co do dalszych działań.
- Brzeskie Centrum Medyczne zgłaszało do MOPS osoby, które należało objąć pomocą społeczną – rocznie około 20 osób, ponadto wystawiane były zaświadczenia o stanie zdrowia na wniosek MOPS.
- MOPS współdziałał z Powiatowym Urzędem Pracy w Brzegu²³ w zakresie uchylania się od podjęcia odpowiedniej pracy w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach pracy, a także zwracał się z prośbą o informacje dot. figurowania w ewidencji urzędu pracy oraz pobieranych świadczeniach.
- wszyscy kierownicy ocenili dobrze współpracę z MOPS, którego pracownicy utrzymywali stałe kontakty telefoniczne.

(dowód: akta kontroli str. 214-230)

3.6. Kierownik MOPS w wyjaśnieniu dotyczącym zdiagnozowania i objęcia pomocą społeczną wszystkich osób z Gminy, potrzebujących i jednocześnie spełniających kryteria do udzielenia pomocy społecznej oraz działań i czynności podejmowanych w celu uniknięcia sytuacji ujawnienia np. przez media drastycznego zdarzenia, powodującego w powszechnej opinii wrażenie braku rozpoznania sytuacji społecznej, skutkującej niewiedzą i nieobjęciem pomocą społeczną przez MOPS osób, którym ona się bezwzględnie należy podał m.in., że: *obsada kadrowa MOPS, stale powiększająca się liczba zadań wykonywanych przez pracowników socjalnych, coraz większa liczba osób wymagających wszelakiego wsparcia ze strony MOPS, a także występujące w części społeczeństwa pojęcie wstydu z korzystania z pomocy społecznej nie daje możliwości posiadania pełnej wiedzy o aktualnej sytuacji*

¹⁹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

²⁰ Dom Dziecka w Brzegu; Gimnazjum nr 1 w Brzegu; Brzeskie Centrum Medyczne w Brzegu; Zakład Kamy w Brzegu; Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Brzegu; Powiatowy Urząd Pracy w Brzegu.

²¹ Publiczne Gimnazjum nr 1 im. Józefa Piłsudskiego w Brzegu, ul. Oławska 2.

²² „FreD Goes Net” – wczesna, krótka interwencja dla młodych osób używających narkotyków.

²³ Dalej: PUP.

społecznej mieszkańców gminy. Efektywność działań instytucji pomocy społecznej w dużej mierze uzależniona jest od współpracy z innymi podmiotami (np. PUP, jednostki oświatowe, służba zdrowia, kuratorzy sądowi, policja).

W wielu przypadkach MOPS w Brzegu pozyskuje informacje o osobach wymagających wsparcia właśnie od tych instytucji lub też od członków rodzin, sąsiadów, znajomych osób potrzebujących pomocy. Każdorazowo po uzyskaniu informacji o takich osobach lub rodzinach kierowana jest tam niezbędna pomoc. (...) MOPS podejmuje szereg działań mających na celu uniknięcie przypadków braku rozpoznania sytuacji społecznej skutkujących wystąpieniem zdarzeń mogących sprawiać wrażenie niewiedzy o osobach wymagających wsparcia. Szeroko rozwinięta jest współpraca z innymi instytucjami i organizacjami, które mogą posiadać wiedzę o takich osobach (np. PCK, służba zdrowia, policja, straż miejska, kuratorzy sądowi). Przykładowo w okresie zimowym pracownicy socjalni w asyście straży miejskiej na bieżąco monitorują sytuacje osób bezdomnych i samotnych narażonych na skutki mrozów. Każdorazowe zgłoszenie o podejrzeniu wystąpienia przemocy w rodzinie skutkuje podjęciem czynności mających na celu wyjaśnienie sytuacji, a w razie potwierdzenia podejrzeń sprawy kierowane są do Zespołu Interdyscyplinarnego celem dalszego postępowania przewidzianego w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy. Pracownicy socjalni w trakcie wizyt w rejonach opiekuńczych na bieżąco monitorują aktualną sytuację osób i rodzin, co do których posiadają wiedzę o możliwości wystąpienia niepokojących zdarzeń lub pozyskują informacje w środowisku o innych osobach, które do tej pory nie korzystały ze wsparcia MOPS, a których obecna sytuacja może być powodem przyznania pomocy. Dotychczasowe działania podejmowane przez MOPS we współpracy z innymi podmiotami w celu uniknięcia powyższych sytuacji okazywały się skuteczne a udzielana pomoc trafiała do potrzebujących jej osób.

(dowód: akta kontroli str. 233-234)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Pomimo tego, że MOPS posiadał informację na temat organizacji społecznych i pozarządowych, z którymi na podstawie art. 2 ust. 2. ustawy o pomocy społecznej był zobowiązany współpracować i według wyjaśnień Kierownika tej jednostki prowadził taką współpracę (co jednak w wielu przypadkach nie było dokumentowane), nie zostały podjęte skuteczne działania mające na celu uaktualnienie przez Radę Miejską wykazu takich podmiotów ujętego w obowiązującej Strategii. Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym MOPS do zadań kierownika tej jednostki należało m.in. przygotowanie projektów uchwał dotyczących działalności Ośrodka, jak też opracowanie programów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Jak wyjaśnił Kierownik MOPS m.in. Strategia tworzona w 2007 roku zawiera nieaktualny wykaz organizacji pozarządowych i społecznych. Już na etapie jej tworzenia wiele zarejestrowanych organizacji zaprzestało swojej działalności co zostało odnotowane w wykazie organizacji, a w miarę upływu kolejnych lat kolejne organizacje zawieszały swoją działalność.

(dowód: akta kontroli str. 181)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo nieprawidłowości, działalność jednostki w zbadanym obszarze.

4. Informowanie w BIP o zakresie udzielanej pomocy społecznej

Opis stanu
faktycznego

4.1. Na stronach: BIP (<http://www.bip.mops-brzeg.pl/>) oraz internetowej MOPS (<http://www.mops-brzeg.pl>) zamieszczano informacje o działalności MOPS, w tym m.in. o formach udzielanej pomocy społecznej, tj. o możliwości uzyskania: zasiłku stałego, okresowego, celowego i celowego specjalnego, posiłku, pobytu w domu pomocy społecznej, usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego oraz zasiłku celowego na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną. Informacje te były aktualne oraz obejmowały wymagany zakres, za wyjątkiem opisanych poniżej braków.

Informacje o zadaniach (formach) pomocy społecznej realizowanych przez MOPS podano także na czterech tablicach informacyjnych w siedzibie MOPS. Na tablicach tych znajdowały się m.in. informacje o: programach pomocowych dostępnych dla mieszkańców Brzegu, godzinach przyjęć przez pracowników socjalnych, działalności Punktu Pomocy Kryzysowej, Zespołu Interdyscyplinarnego, Klubu Młodzieżowego, a także zasadach przyznawania Karty Dużej Rodziny oraz o naborach do pracy w MOPS.

(dowód: akta kontroli str. 236-259)

Poza ww. formami przekazu, beneficjenci pomocy udzielanej przez MOPS w anonimowych badaniach ankietowych wskazali, że informacje na temat możliwej do uzyskania pomocy społecznej uzyskiwali także od pracowników MOPS.

(dowód: akta kontroli str. 205-210)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Na stronie BIP MOPS brak było informacji o możliwości uzyskania pomocy w dziewięciu formach, tj.: zasiłku i pożyczki na ekonomiczne usamodzielnienie, pracy socjalnej, biletu kredytowanego, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomocy rzeczowej, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienia pogrzebu, schronienia, niezbędnego ubrania.

Ww. formy określone zostały w art. 36 ustawy o pomocy społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 236-259)

Obowiązek zamieszczenia ww. informacji wynika z art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. c i pkt 3 lit d ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Kierownik MOPS wyjaśniając powyższe stwierdził m.in., że: na stronie BIP MOPS były umieszczane szczegółowe informacje o wszystkich najpopularniejszych formach pomocy społecznej świadczonej przez MOPS. Jednakże każdy podopieczny zgłaszający się o pomoc jest informowany przez pracowników socjalnych o wszystkich możliwych formach pomocy społecznej o jaką może się ubiegać. Rozwinięcie oferty pomocy świadczonej przez MOPS znajdowało się na stronie głównej MOPS.

W dniu 19 sierpnia br. uzupełniono stronę BIP MOPS o pozostałe formy pomocy społecznej, określone w art. 36 ww. ustawy oraz ujednolicono zapisy BIP z zapisami na stronie głównej MOPS.

(dowód: akta kontroli str. 235)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

5. Prawdliwość realizacji obowiązków przez pracowników socjalnych, związanych z identyfikowaniem potencjalnych beneficjentów i monitorowaniem beneficjentów pomocy społecznej.

Opis stanu faktycznego

5.1. Liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w MOPS zgodnie z wymogami art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej (jeden pracownik na 2 tys. mieszkańców) powinna wynosić od 18 osób (I półrocze 2014 r.) do 19 osób (lata 2012-2013).

W okresie objętym kontrolą zatrudnienie pracowników socjalnych²⁴ w MOPS wynosiło od 18 osób (w styczniu 2012 r. i 2014 r.) do 19 osób (w styczniu 2013 r. oraz czerwcu 2014 r.). Liczba mieszkańców Gminy Brzeg w tym czasie wahała się od 37 427 osób (styczeń 2012 r.) do 36 820 osób (czerwiec 2014 r.) – na jednego pracownika socjalnego przypadło od 1 938 mieszkańców (czerwiec 2014 r.) do 2 079 mieszkańców (styczeń 2012 r.). Na jednego pracownika socjalnego w styczniu 2013 r. przypadło 1 959 mieszkańców, a w styczniu 2014 r. 2 048 mieszkańców.

(dowód: akta kontroli str. 264-267)

5.2. W okresie objętym kontrolą na stanowiskach pracowników socjalnych ogółem było zatrudnianych 25 osób, w tym 18 osób posiadających wykształcenie wyższe oraz siedem osób posiadających wykształcenie średnie. W okresie tym zatrudnione zostały cztery osoby oraz zwolnione trzy osoby (wszystkie z wykształceniem wyższym).

Ustalono, że wykształcenie pracowników spełniało wymogi określone art. 116 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej (dla osób z wykształceniem wyższym) oraz art. 156 ww. ustawy (dla osób z wykształceniem średnim).

(dowód: akta kontroli str. 268-269)

5.3. Kierownik MOPS wszystkim pracownikom socjalnym w kontrolowanym okresie określił zakresy obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności. W zakresach czynności określone zostały m.in. zadania pracownika socjalnego z zakresu pomocy społecznej, w tym wynikające z art. 119 ust. 1 pkt 2, 6, 7, 8 i 9 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto w zakresach zapisano m.in., że pracownik obejmuje swoją działalnością rejon opiekuńczy wyznaczony przez Kierownika Działu Pomocy Środowiskowej – bez określenia metod dotarcia pracowników socjalnych do osób wymagających objęcia pomocą społeczną.

W zarządzeniach Kierownika MOPS w sprawie wprowadzenia wykazów rejonów opiekuńczych dla pracowników socjalnych świadczących pracę socjalną w terenie przypisywane były rejony obejmujące wymienione z nazwy ulice (od dwóch do 28). Metod dotarcia pracowników socjalnych do osób wymagających objęcia pomocą społeczną nie określono także w innych opracowaniach przedłożonych na potrzeby kontroli NIK.

(dowód: akta kontroli str. 270-299)

5.4. Pracownicy socjalni MOPS realizowali obowiązki wynikające z art. 119 ust. 1 pkt 2, 6, 7, 8 i 9 ustawy o pomocy społecznej, w tym dotyczące rozpoznawania i monitorowania sytuacji społecznej osób potrzebujących takiej pomocy. Obejmowały one m.in. systematyczną pracę w rejonach opiekuńczych (w tym m.in. wizyty w miejscach zamieszkania rodzin, osób potrzebujących pomocy), współpracę z policją, kuratorami sądowymi, dyrektorami placówek oświatowych, przedstawicielami organizacji społecznych i pozarządowych, PUP.

(dowód: akta kontroli str. 310-316)

²⁴ Według stanu na koniec danego miesiąca.

Pracownicy socjalni MOPS, w związku z kontrolą sposobu realizowania obowiązków określonych w zakresach czynności (z art. 119 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej) oświadczyli kontrolującemu m.in., że:

- 1) zadania w ww. zakresie, w okresie objętym kontrolą, realizowane były m.in. poprzez:
  - systematyczne wizyty w miejscach zamieszkania rodzin,
  - stały kontakt i współpracę z: policją, kuratorami sądowymi, terapeutami uzależnień, organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowym Urzędem Pracy, placówkami oświatowymi,
  - własną obserwację osób przebywających w przydzielonych rejonach opiekuńczych,
- 2) w trakcie przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych dowiadują się od osób objętych wywiadem o różnych problemach ich dotyczących. Informacje te uzyskiwane są także w formie ustnej od osób trzecich (np. sąsiadów),
- 3) po powzięciu informacji od ww. osób analizują indywidualnie każdą sprawę, by udzielać rodzinom, osobom możliwie najszerszej pomocy m.in. poprzez rozmowy wspierające, przekazanie informacji o możliwych do uzyskania formach pomocy, jak również do jakiej instytucji mogą się udać w przypadku, gdy sytuacja rodzinna, osobista tego wymaga,
- 4) działania w ww. zakresie nie są w jakiś szczególny sposób dokumentowane. Jako przykład dokumentowania działań w tym zakresie pracownicy wskazali zapisy wywiadów środowiskowych, w których odnotowywali fakt poinformowania beneficjenta pomocy MOPS o realizowanych i możliwych do uzyskania formach wsparcia (ustawowych i innych),
- 5) niekiedy informacje o potrzebie objęcia danej rodziny, osoby są przekazywane do innych instytucji, organizacji, osób zajmujących się przeciwdziałaniem negatywnym skutkom zjawisk społecznych na terenie Miasta Brzeg, jak też pomocą rodzinom, osobom nimi dotkniętymi. Wystąpienia te nie są oddzielnie ewidencjonowane. Ich kopie są przechowywane w dokumentacji poszczególnych spraw.

(dowód: akta kontroli str. 300-309)

Przeprowadzone badanie kontrolne losowo wybranej dokumentacji pracy 13 pracowników socjalnych MOPS wykazało, że podjęcie ww. działań zostało w niej odnotowane.

(dowód: akta kontroli str. 310-317)

5.5. Anonimowe badanie ankietowe, przeprowadzone wśród 10 pracowników socjalnych MOPS (52,6%), dotyczące wykonywanej przez nich pracy wykazało m.in., że:

- w odczuciu ankietowanych (100%) są oni dobrze przygotowani do realizacji zadań związanych z identyfikowaniem i monitorowaniem sytuacji społecznej,
- 100% ankietowanych pracowników nie ma wystarczającej ilości czasu, aby realizować pracę socjalną w sposób jaki by chcieli,
- w ich ocenie ma miejsce nadmierna ilość dodatkowej pracy zleconej przez inne instytucje (głównie Urząd Miasta w Brzegu – dodatki mieszkaniowe, świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny)²⁵,
- dokumentacja prowadzonych spraw jest zbyt obszerna,
- w ocenie 20% ankietowanych pracowników brak jest w MOPS osobnego pomieszczenia, pozwalającego na przeprowadzanie indywidualnych rozmów z petentami,

²⁵ Przypis kontrolującego.

- kierownictwo MOPS, jak też Gminy Miasta Brzegu, nie stwarza barier w realizacji niestandardowych działań związanych z identyfikacją osób i niesieniem pomocy społecznej, jak też uczestnictwie w szeroko rozumianych programach oraz projektach służących zapobieganiu wykluczeniom społecznym,
- 90% ankietowanych pracowników wymagając (oczekując) wsparcia specjalistów (np. radcy prawnego, psychologa) wsparcie (pomoc) takie otrzymali.

(dowód: akta kontroli str. 317-318)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zauważa, iż wskazywane przez pracowników znaczne obciążenia obowiązkami, w tym niezwiązanymi bezpośrednio z udzielaniem pomocy społecznej, stwarza ryzyko znacznego ograniczenia aktywności w zakresie współpracy z innymi podmiotami, jak też jej rzetelnego dokumentowania.

Opis stanu
faktycznego

5.6. Badanie losowo wybranych przez kontrolera 49 wywiadów środowiskowych (9 z 2012 r., 22 z 2013 r. i 18 z 2014 r.) wykazało m.in., że pracownicy socjalni wywiady te przeprowadzili na zasadach określonych w art. 107 ustawy o pomocy społecznej oraz § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia: 25 stycznia 2011 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego²⁶ 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego²⁷, według wzoru ustalonego w załącznikach nr 1 do tych rozporządzeń.

Wywiady były przeprowadzane w okresie do 31 dni od daty złożenia wniosku o pomoc przez zainteresowane osoby²⁸. Spośród objętych kontrolą 49 wywiadów w okresie do 14 dni zostało przeprowadzonych 47 wywiadów (95,9%), dwa wywiady (4,1%) zostały przeprowadzone po 15 i 31 dniach od złożenia wniosku o pomoc. Zwłoka w przeprowadzeniu wywiadów wynikała z konieczności uzupełnienia wniosków przez zainteresowanych.

W treści wywiadów zawierano były adnotacje o poinformowaniu ww. osób o zakresie możliwych do uzyskania form pomocy, w tym z realizowanych przez MOPS programów pomocy społecznej.

W treści wywiadów nie zawierano innych zapisów, w tym np. zachęcających do przekazywania przez zainteresowanych innym osobom informacji o możliwości zwrócenia się przez nich do MOPS o udzielenie danej formy pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 319-379)

5.7. W myśl postanowień Regulaminu organizacyjnego MOPS do zadań Kierownika MOPS i Zastępcy Kierownika MOPS przypisany został nadzór nad prawidłowym wykonywaniem obowiązków przez pracowników socjalnych (§ 8 i 9).

W kontrolowanym okresie dla realizacji ww. zadania Kierownik MOPS wydał zarządzenia nr: 17/2012 z dnia 25 maja 2012 r. – w sprawie procedury komunikacji wewnętrznej w MOPS i 20/2012 z dnia 18 czerwca 2012 r. – w sprawie kontroli pracy pracowników socjalnych w terenie.

Procedurą komunikacji wewnętrznej ustalono m.in. zadania Kierownika MOPS (cztery zadania, w tym m.in. przekazywanie pracownikom informacji o celach, planach i strategii rozwoju), Zastępcy Kierownika MOPS (sześć zadań, w tym m.in. udostępnianie pracownikom wszystkich informacji niezbędnych do wykonywania bieżącej pracy, udzielanie informacji zwrotnej dotyczącej wyników pracy) oraz pracowników (cztery zadania, w tym m.in. dzielenie się informacją i wiedzą z innymi pracownikami, poddawanie pomysłom i inicjowanie procesu doskonalenia pracy własnej i MOPS). Ponadto ustalono, że komunikowanie wewnętrzne polega na wymianie informacji pomiędzy poszczególnymi szczeblami organizacyjnymi MOPS.

²⁶ Dz. U. Nr 27, poz. 138 – obowiązywało do dnia 1 lipca 2012 r.

²⁷ Dz. U. z 2012 r., poz. 712 – obowiązuje od dnia 2 lipca 2012 r.

²⁸ Siedem wywiadów przeprowadzono w dniu złożenia wniosku o pomoc, 12 wywiadów przeprowadzono w okresie do 5 dni od złożenia wniosku o pomoc, 21 wywiadów w okresie do 10 dni, trzy wywiady przeprowadzono w okresie do 13 dni od złożenia wniosku o pomoc.

Informacje w tym zakresie mogą być przekazywane ustnie, pisemnie, wirtualnie lub osobiście, indywidualnie lub grupowo.

Realizując postanowienia zarządzenia nr 20/2012 z dnia 18 czerwca 2012 r. pracownicy socjalni MOPS założyli indywidualne zeszyty ewidencji czasu pracy, w których odnotowywano: godziny wyjścia i powrotu, zakresy zaplanowanej oraz zrealizowanej pracy w terenie. Fakt powrotu pracownika do siedziby MOPS potwierdzało kierownictwo tej jednostki.

(dowód: akta kontroli str. 14-19, 380-405)

Na każdy rok kalendarzowy Zastępca Kierownika MOPS opracowywała harmonogramy kontroli pracowników socjalnych, w których określała m.in. tematy kontroli (od trzech w 2013 r. do czterech w 2012 r. i 2013 r.). Tematy kontroli objęły m.in. kontrole pracowników socjalnych w terenie pracy socjalnej (dla weryfikacji zgodności zapisów w zeszytach wyjść) oraz analizę rejonów opiekuńczych.

Kierownik MOPS oraz Zastępca Kierownika MOPS w formie protokołów z kontroli dokumentowali czynności związane z realizacją kontroli przyjętych ww. harmonogramami.

W 2012 r. sporządzono ogółem 26 protokołów kontroli, w tym m.in.: 11 z analizy obciążenia wnioskami o pomoc dla poszczególnych rejonów opiekuńczych (w ich wyniku pięć razy wprowadzono zmiany zarządzenia ustalającego wykaz ulic rejonów opiekuńczych, w tym zarządzeniem nr 7/2012 z dnia 2 kwietnia 2012 r. zwiększono z 16 do 17 ilość rejonów opiekuńczych), 10 z kontroli pracy pracowników socjalnych w terenie (bez nieprawidłowości), cztery z kontroli dokumentacji prowadzonej przez pracowników socjalnych MOPS (w protokole nr 6 z dnia 16 kwietnia 2012 r. dla czterech pracowników (z 17) wykazano drobne nieprawidłowości).

W 2013 r. sporządzono 22 protokołów z kontroli, w tym 14 z kontroli pracy pracowników socjalnych w terenie (bez nieprawidłowości) oraz osiem z analizy obciążenia wnioskami o pomoc dla poszczególnych rejonów opiekuńczych (jedna zmiana zarządzeniem Kierownika MOPS nr 16/2013 z dnia 5 września 2013 r.).

W I półroczu 2014 r. w MOPS przeprowadzono osiem kontroli, w tym: cztery z kontroli pracy pracowników socjalnych w terenie (bez nieprawidłowości), dwie w zakresie analizy obciążenia wnioskami o pomoc dla poszczególnych rejonów opiekuńczych (zmiana zarządzeniem Kierownika MOPS nr 4a/2014 z dnia 31 marca 2014 r.), jedną w zakresie prowadzenia dokumentacji w systemie informatycznym Pomost Std (bez nieprawidłowości).

Ponadto przeprowadzono kontrolę Punktu Pomocy Kryzysowej, w wyniku której sformułowano pięć wniosków do bieżącej realizacji (protokół nr 8 z dnia 30 czerwca 2014 r.).

(dowód: akta kontroli str. 390-405)

5.8. W toku kontroli ustalono, że pracownicy socjalni MOPS mieli w 2013 roku możliwość korzystania z poradnictwa prowadzonego przez certyfikowanego superwizora²⁹ zatrudnionego na umowę zlecenie w Punkcie Pomocy Kryzysowej.

Kierownik MOPS nie przedłożył na potrzeby kontroli dokumentacji świadczącej o korzystaniu przez pracowników socjalnych MOPS z poradnictwa w ww. zakresie.

Wyjaśniając powyższe Kierownik MOPS stwierdził, że na 2014 rok planowana jest kontynuacja ww. działań w zależności od uzyskanych środków finansowych.

W wyniku prowadzenia ww. poradnictwa nie nastąpiło poszerzenie wiedzy pracowników socjalnych nt. możliwych sposobów identyfikowania potencjalnych beneficjentów i monitorowania beneficjentów pomocy społecznej. Ponadto podał, że: *W kontekście prowadzonej pracy socjalnej mając na uwadze trudności jakie napotykają na swojej drodze pracownicy socjalni w 2013 roku zapewniono możliwość korzystania z poradnictwa prowadzonego przez superwizora,*

²⁹ Certyfikat nr 20 wydany ,bez podania daty, przez Radę Superwizorów Psychoterapii Uzależnień.

zatrudnionego na umowę zlecenie w Punkcie Pomocy Kryzysowej - jednostce podległej MOPS, ks. Marcina Marsollka. Spotkania odbywały się cyklicznie (średnio raz w miesiącu) i miały charakter otwarty tzn. uczestniczyli w nich wszyscy pracownicy socjalni MOPS, którzy wyrażali taką chęć i potrzebę.

W 2014 roku planowana jest kontynuacja działań w ramach standardu superwizji pracy socjalnej, w zależności od zgłaszanych przez pracowników socjalnych potrzeb oraz wysokości środków finansowych pozostających w dyspozycji MOPS niezbędnych na zatrudnienie specjalisty ds. prowadzenia superwizji pracy socjalnej. Zgodnie z założeniami ustawodawcy, instytucja superwizji pracy socjalnej ma umożliwić pracownikowi socjalnemu korzystanie z poradnictwa prowadzonego przez superwizora pracy socjalnej. Poradnictwo superwizora pracy socjalnej ma mieć na celu zachowanie i wzmocnienie kompetencji zawodowych, utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego. Tworząc standard superwizji pracy socjalnej nie było więc inicjatywą ustawodawcy tworzenie mechanizmów poszerzania wiedzy pracowników socjalnych i przekazanie wiedzy na temat sposobów identyfikowania potencjalnych beneficjentów i monitorowania beneficjentów pomocy społecznej”.

(dowód: akta kontroli str. 406-411)

5.9. Z anonimowego badania ankietowego 17 beneficjentów pomocy społecznej, dotyczącego pracy socjalnej świadczonej przez pracowników MOPS³⁰ (10 kobiet i siedmiu mężczyzn; w przedziale wiekowym 34-69 lat – średnia wieku 50 lat) wynikało m.in., że:

- 14 osób (82%) było zadowolonych z jakości pracy socjalnej wykonywanej przez pracownika MOPS, natomiast trzy osoby (18%) stwierdziły, że nie były zadowolone (nie podając przyczyn wpływających na ten stan),
- 15 osób (88%) było usatysfakcjonowanych podejściem pracownika MOPS przy rozpatrywaniu ich spraw (stwierdzili, że byli traktowani przez pracownika socjalnego w sposób uprzejmy. Pracownik MOPS poświęcał im wystarczającą ilość czasu),
- 15 osób (88%) uznało, że zostały im przedstawione możliwe formy pomocy, a pracownicy socjalni MOPS informowali ich o możliwościach uczestnictwa w programach osłonowych, przeciw wykluczeniu społecznym i w programach aktywności lokalnej,
- 14 osób (82%) w ocenie ogólnej wskazało, że pomoc uzyskana w MOPS wpłynęła na poprawę ich sytuacji.

(dowód: akta kontroli str. 412-413)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

W art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ustalono obowiązek zatrudnienia w MOPS pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym etacie na 2000 mieszkańców. Ustalono, że okresie objętym kontrolą wystąpiły przypadki naruszenia ww. wymogu. I tak, sytuacja taka wystąpiła w 2012 r. w okresie styczeń - luty (wskutek odejścia z końcem 2011 r. dwóch pracowników, następnie z dniem 1 kwietnia 2012 r. zatrudnionych zostało dwóch nowych pracowników socjalnych) oraz w lutym 2014 r. (wskutek odejścia z dniem 25 stycznia 2014 r. jednego pracownika, a w dniu 1 marca 2014 r. zatrudniono dwóch nowych pracowników).

(dowód: akta kontroli str. 264-267)

³⁰ Anonimowe badanie ankietowe skierowano do 20 beneficjentów pomocy społecznej, z których odpowiedzi udzieliło 17.

Kierownik MOPS wyjaśniając przyczyny powyższego stwierdził m.in., że: brak zatrudnienia odpowiedniej ilości pracowników socjalnych wynikał z nieprzewidywanych wcześniej odejść pracowników z zajmowanych stanowisk, a tym samym obowiązkiem przeprowadzenia procedury zatrudnienia nowego pracownika, który posiadałby uprawnienia do wykonywania zawodu. (...)

Ponadto podał, że Kierownik MOPS w Brzegu prowadzi politykę zatrudnienia w ramach posiadanego budżetu jednostki uchwalanego przez Radę Miejską. W związku z trudną sytuacją budżetową Gminy w ostatnich latach nie przewidywano w budżecie wzrostu środków przeznaczonych na zatrudnienie nowych pracowników, w tym na pracowników socjalnych. Fakt czasowego nie spełniania wymogów określonych w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej był wielokrotnie zgłaszany zarówno Burmistrzowi w czasie osobistych rozmów, jak i Radzie Miejskiej podczas przedkładania sprawozdania z działalności MOPS.

(dowód: akta kontroli str. 518)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

6. Działania, w tym nieobowiązkowe, podejmowane przez MOPS służące ujawnieniu potencjalnych beneficjentów pomocy społecznej.

Opis stanu faktycznego

6.1. W okresie objętym kontrolą, w MOPS nie ustalono w formie dokumentu sposobów działań wykorzystywanych przez pracowników socjalnych, służących m.in. wyszukiwaniu osób mających trudności z ujawnieniem swoich potrzeb, możliwych do zaspokojenia w ramach zadań pomocy społecznej, bądź regulujących (uzupełniających) sposoby postępowania z osobami już ujawnionymi.

Kierownik MOPS zarządzeniem nr 17/2012 z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie procedury komunikacji wewnętrznej określił m.in., że pracownicy socjalni MOPS mogą w pięciu formach (w tym pisemnej) wymieniać pomysły i inicjować proces doskonalenia pracy własnej i MOPS. Do dnia kontroli NIK pracownicy nie udokumentowali faktu realizacji ww. działań.

(dowód: akta kontroli str. 10-36)

Kierownik MOPS wyjaśniając powyższe stwierdził, że: MOPS na bieżąco monitoruje sytuację socjalno-bytową mieszkańców Gminy Miasto Brzeg. W sytuacji pozyskania informacji o osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym, potrzebujących wsparcia, dokonywana jest diagnoza rodziny i kierowana pomoc w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin (praca socjalna, pomoc w formie zasiłków pieniężnych i niepieniężnych, usług opiekuńczych itp.). W związku ze stale zmieniającą się sytuacją społeczną i powiększającą się liczbą osób wymagających wsparcia pomoc kierowana jest nie tylko do osób spełniających kryteria ustawowe udzielenia pomocy społecznej, a także do innych osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zaznaczam, iż działania MOPS toczone są w trybie postępowania administracyjnego i nie mogą się toczyć bez udziału strony.

W związku z powyższym to strona (w tym przypadku osoba wymagająca pomocy) decyduje o tym, w jaki sposób i czy w ogóle będzie chciała korzystać ze swoich uprawnień w zakresie korzystania z pomocy. MOPS nie ma możliwości podejmowania działań a tym samym udzielania pomocy wbrew woli osób, co do których istnieją przesłanki do udzielenia pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 233-234)

6.2. Rada Miejska w Brzegu uchwałą nr VIII/48/11 z dnia 29 marca 2011 r., realizując obowiązek określony art. 9a ust. 15 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie³¹, ustaliła tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego, oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

Burmistrz, realizując obowiązki określone art. 9a ust. 2 ww. ustawy oraz § 2 ww. uchwały, zarządzeniem nr 831/2012 z dnia 10 lutego 2012 r. powołał Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Brzeg. Skład Zespołu był zgodny z wymogami określonymi w art. 9a ust. 3 i 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W okresie objętym kontrolą Zespół zakres swoich działań udokumentował w zapisach 33 protokołów (po 14 w latach 2012-2013, pięć w I półroczu 2014 r.). Z zapisów tych wynikało m.in., że Zespół powoływał grupy robocze dla rodzin dotkniętych przemocą, podejmował działania pomocowe wobec rodzin, osób dotkniętych przemocą, opracowywał dla tych rodzin, osób indywidualne plany pomocy.

W 2012 r. Zespół wszczął procedurę Niebieskiej Karty dla 58 rodzin (53 w 2013 r.), w których przebywało 68 dzieci (53).

(dowód: akta kontroli str. 414-432)

W kontrolowanym okresie, w MOPS funkcjonował Punkt Pomocy Kryzysowej³², udzielający specjalistycznej pomocy w formie: poradnictwa rodzinnego, terapii rodzinnej, interwencji, szeroko rozumianej pracy socjalnej dla rodzin i osób mających trudności w wypełnieniu swoich ról i zadań społecznych, pomocy prawnej osobom potrzebującym, dotkniętych zjawiskiem przemocy lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W 2012 r. z usług Punktu Pomocy Kryzysowej skorzystało 2 086 mieszkańców Brzegu (2 201 w 2013 r.), którym udzielano m.in. 351 porad psychologicznych (472), 333 porady prawne (177), 483 porad pedagogicznych (309).

(dowód: akta kontroli str. 433-438)

6.3. W okresie objętym kontrolą, w ramach realizowanej współpracy z podmiotami wyszczególnionymi w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, do MOPS wpłynęło siedem wniosków (informacji) o osobach wymagających udzielenia pomocy społecznej. Spośród tych wniosków pięć wpłynęło z placówek opieki zdrowotnej, dwa z instytucji oświatowej.

Wszystkie wnioski zostały bezzwłocznie rozpatrzone, w sześciu przypadkach udzielono pomocy społecznej (dotyczyło beneficjentów, którym MOPS udzielał wcześniej pomocy społecznej). Postępowanie dla udzielenia pomocy jednej osobie nie zostało do dnia kontroli NIK zakończone.

(dowód: akta kontroli str. 439-452)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że w objętej badaniami kontrolnymi dokumentacji MOPS brak było dowodów pozwalających na ustalenie, czy w okresie objętym kontrolą MOPS pozyskiwał i właściwie wykorzystywał informacje odnośnie potrzeb społecznych, posiadane przez inne podmioty, zobowiązane np. do: zapobiegania stosowania przemocy w rodzinie (powiatowe centra pomocy rodzinie, wydziały polityki społecznej urzędów wojewódzkich), pomocy w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz pomocy w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (PFRON, zespoły ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności, warsztaty terapii zajęciowej, podmioty prowadzące turnusy rehabilitacyjne, urzędy pracy, społeczne rady ds. osób niepełnosprawnych).

³¹ Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm. Dalej: ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

³² Na terenie powiatu brzeskiego nie funkcjonuje ośrodek pomocy kryzysowej (zadanie powiatu z art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.).

Kierownik MOPS wyjaśniając powyższe stwierdził, że: *MOPS stale współpracuje i wymienia się informacjami z innymi podmiotami zobowiązanymi do pomocy osobom, które znalazły się w trudnych sytuacjach życiowych. Jednakże nie ma potrzeby pozyskiwania i wykorzystywania informacji odnośnie potrzeb społecznych posiadanych przez inne podmioty, gdyż każda z tych instytucji zajmuje się inną formą pomocy i zaspakaja swoje potrzeby w ramach swej statutowej działalności. Inicjatywa współpracy pochodzi ze wszystkich stron w zależności od potrzeb i rozwiązywanego problemu.*

W celu objęcia osób kompleksową opieką niezbędną jest stała współpraca różnych instytucji które wymieniają się informacjami na temat osób i rodzin. Współpraca i wymiana informacji odbywa się głównie poprzez kontakty pracowników MOPS z przedstawicielami jednostek (kontakty telefoniczne lub osobiste), bardzo często dokumentowana jest przeprowadzonymi wywiadami środowiskowymi (dla potrzeb innych ośrodków i instytucji pomocy społecznej lub celem skierowania osób do DPS), wydawanymi opiniami (na potrzeby PCPR, PFRON,) i innymi dokumentami przewidzianymi przepisami np. druki niebieskich kart w przypadku prowadzenia procedury podejrzenia o stosowaniu przemocy.

MOPS pozyskuje także informacje od innych instytucji np.: z PUP czy w stosunku do danej osoby przewidziana jest ścieżka aktywizacji zawodowej, z PCPR czy dana osoba przewidziana jest do pomocy w formie turnusu rehabilitacyjnego, z PFRON czy osoby potrzebujące uzyskują pomoc na zakup sprzętu rehabilitacyjnego itp.

W związku z faktem, iż bardzo często kontakty te mają charakter niesformalizowany nie mamy możliwości zwymiarowania tych kontaktów.

(dowód: akta kontroli str. 517-518)

6.4. W kontrolowanym okresie MOPS współpracował z dziewięcioma organizacjami oraz z 11 instytucjami wymienionymi w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

Z czterema z nich MOPS miał zawarte porozumienia o współpracy (zagadnienie przedstawione w pkt 3.2 niniejszego wystąpienia).

(dowód: akta kontroli str. 182-202)

W dniu 10 czerwca 2011 r. Kierownik MOPS zawarł z Dyrektorem PUP porozumienie. Ustalono nim zasady współpracy w zakresie wypracowania wspólnego systemu komunikacji (w tym współpracy MOPS i PUP w realizacji art. 50 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*³³), w zakresie realizacji i finansowania prac społecznie użytecznych oraz w zakresie wspólnej analizy rynku pracy, wspólnej pracy nad aktywizacją osób bezrobotnych (...).

Z dokumentacji MOPS wynikało, że ww. porozumienie było prawidłowo realizowane, m.in. poprzez przedstawianie przez beneficjentów pomocy społecznej odpowiednich dokumentów (zaświadczenia).

Ponadto w dniu 7 grudnia 2013 r. Kierownik MOPS zawarł z PUP umowę dotyczącą wdrożenia i korzystania z samorządowej elektronicznej platformy informatycznej. Zakres współpracy według umowy obejmował wdrożenie systemu (z zastosowaniem bezpiecznego podpisu elektronicznego), instalację serwera komunikacyjnego udostępniającego dane PUP, szkolenie, wdrożenie stosownych aplikacji, zapewnienie nadzoru autorskiego.

PUP, do dnia kontroli NIK, nie zakończył działań dla realizacji ww. porozumienia.

W dniu 11 grudnia 2013 r. Kierownik MOPS zawarł porozumienie z Dyrektorem Zakładu Karnego w Brzegu. Ustalono nim zakres i zasady współpracy pracowników socjalnych MOPS z administracją Zakładu Karnego w Brzegu dla przygotowania osób opuszczających zakład karny do społecznej readaptacji.

³³ Dz. U. z 2013, poz. 674 ze zm.

Pracownicy socjalni MOPS w kontrolowanym okresie, jak też w I półroczu 2014 r., realizowali działania w ww. zakresie.

W dokumentacji MOPS brak było dowodów na ustalenie liczby nowych beneficjentów pomocy społecznej zidentyfikowanych w wyniku realizacji ww. porozumień. Kierownik MOPS wyjaśniając powyższe stwierdził, że: *MOPS nie posiada wydzielonej dokumentacji obrazującej liczbę osób objętych wsparciem w ramach porozumień, gdyż wszystkie działania wobec osób wymagających wsparcia prowadzone są kompleksowo przez różne instytucje niezależnie od siebie. Wiele z tych działań, gdy niezbędna jest współpraca instytucji ze sobą, nie wymaga formy ewidencjonowania i formy pisemnej. Działania te odbywają się głównie poprzez bezpośrednie lub telefoniczne kontakty pracowników MOPS z przedstawicielami innych instytucji (PUP, Zakładem Karnym).*

Współpraca MOPS z innymi instytucjami dotyczy osób, które były lub są obecnie beneficjentami pomocy udzielanej przez MOPS. W przypadku występowania innych instytucji lub organizacji do MOPS z wnioskami o wytypowanie osób wymagających wsparcia MOPS w pierwszej kolejności wykazuje obecnych beneficjentów pomocy społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 184-202, 439)

W roku 2012 r. MOPS zawarł kontrakty socjalne z 32 osobami bezrobotnymi, a w 2013 r. z 35 osobami, w pierwszym półroczu 2014 r. – z siedmioma osobami.

(dowód: akta kontroli str. 43-82)

6.5. Według dokumentacji MOPS w latach 2012-2014 (I półrocze) pracownicy socjalni uczestniczyli ogółem w 34 różnego rodzaju spotkaniach, organizowanych w formie szkoleń, seminariów oraz konferencji (15 w 2012 r., 13 w 2013 r., sześć w I półroczu 2014 r.). Spotkania te były adresowane do różnego rodzaju ośrodków zajmujących się zagadnieniami pomocy społecznej, a ich tematyka obejmowała m.in. identyfikowanie i monitorowanie sytuacji społecznej (5, 4, 2), w tym:

1) w 2012 r.:

- Wspieranie rodziny i piecza zastępcza z perspektywy zadań jednostki samorządu terytorialnego³⁴,
- Ocena zasobów pomocy społecznej – program konsultacji dla kadr OPS i PCPR³⁵,
- Niebieskie karty i działania grup roboczych³⁶,
- Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i zadań określonych ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*³⁷,
- Interwencja kryzysowa w kryzysie uzależnień oraz sytuacji przemocy w rodzinie³⁸,

2) w 2013 r.:

- Zjawisko handlu ludźmi oraz udzielanie wsparcia ofiarom tego przestępstwa Krajowy Plan Działań Przeciwko Handlu Ludźmi na lata 2013-2015³⁹,
- Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej,⁴⁰
- Organizowanie społeczności lokalnej – aktywna pomoc społeczna⁴¹,
- Spotkanie dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie⁴²,

³⁴ Wrocław, 24.01.2012 r. Organizator: Ośrodek Twórczej Interwencji w Krakowie, uczestniczył 1 pracownik.

³⁵ Opole, 15.03.2012 r. Organizator: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu Instytut Rozwoju Służb Społecznych Urzędu Marszałkowskiego w Opolu, uczestniczył 1 pracownik.

³⁶ Brzeg, 29.03.2012 r. Organizator: Małopolskie Centrum Profilaktyki w Krakowie, uczestniczyło 18 pracowników.

³⁷ Opole, 10.04.2012 r. Organizator: Wojewoda Opolski, uczestniczyło 2 pracowników.

³⁸ Opole, 13-14.11.2012 r. Organizator: Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu, uczestniczyło dwóch pracowników.

³⁹ Warszawa, 16-19.06.2013 r. Organizator: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie, uczestniczył 1 pracownik.

⁴⁰ Opole, 16-18.09.2013 r. Organizator: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie, uczestniczył jeden pracownik.

⁴¹ Opole, 16-17.10.2013 r. Organizator: Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej, uczestniczyło 11 pracowników.

3) w I półroczu 2014 r.:

- Szkolenie z nowych technologii pracowników 45+ zatrudnionych w instytucjach pomocy i integracji⁴³,
- Standardy usług i modeli instytucji pomocy i integracji społecznej organizowane w ramach projektu systemowego⁴⁴.

Ponadto pracownicy MOPS uczestniczyli w innych szkoleniach, seminariach oraz konferencjach, których zakres tematyczny był przedstawiany przez ekspertów z różnych dziedzin związanych z pomocą społeczną, patologiami społecznymi oraz uzależnieniami (psychologowie, prawnicy, pedagodzy i inni specjaliści).

(dowód: akta kontroli str. 453-468)

6.6. Kierownik MOPS, w związku z żądaniem przedłożenia na potrzeby kontroli NIK dokumentacji dotyczącej promowania w mediach form pomocy udzielanej przez MOPS oświadczył, że: *wykupuje w gazetach reklamy promujące projekt POKL „Twój krok do lepszego jutra” współfinansowany przez UE w ramach EFS, którego beneficjentami są osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Oprócz tego w czasie występowania zagrożeń dla społeczności lokalnej (zagrożenie powodzią, mrozami itp.) wielokrotnie z inicjatywy MOPS w mediach ukazują się materiały informujące o zagrożeniach z apelami o zachowanie ostrożności wraz z adresami instytucji, które udzielają pomocy.*

Dobra współpraca z mediami lokalnymi sprawia, iż wszelkie inicjatywy podejmowane przez pracowników MOPS często są opisywane w lokalnych gazetach i omawiane w lokalnym radiu. Jednakże w związku z brakiem takiego obowiązku MOPS nie gromadzi w swych zbiorach ww. materiałów. Istotą działania jednostek pomocy społecznej nie jest promocja w mediach lecz skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych z którymi spotykają się podopieczni MOPS.

(dowód: akta kontroli str. 469)

6.7. W związku z żądaniem przedłożenia na potrzeby kontroli NIK dokumentacji dotyczącej otrzymanych przez MOPS informacji o możliwości aplikowania w programach i projektach przeciw wykluczeniom społecznym, jak też brania udziału w ich realizacji Kierownik MOPS oświadczył, że informacje w tym zakresie otrzymywano z różnych źródeł, a najczęstszą formą są *informacje przekazywane drogą mailową na adres MOPS bezpośrednio od instytucji ogłaszającej program lub za pośrednictwem Urzędu Miasta. Informacje uzyskiwane są także w formie pisemnej, głównie za pośrednictwem Urzędu Miasta.*

Ponadto Kierownik MOPS stwierdził, że pracownicy MOPS samodzielnie monitorują strony Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu i innych celem uzyskania aktualnych informacji dotyczących realizowanych lub ogłaszanych programów i projektów, które mogą być wsparciem pracy MOPS w przeciwdziałaniu wykluczeniom społecznym.

Treść powyższego oświadczenia Kierownik MOPS potwierdził przykładową dokumentacją za okres I półroczu 2014 r., według której m.in. za pośrednictwem Urzędu Miasta w Brzegu do MOPS wpłynęły informacje od Wojewody Opolskiego o możliwości udziału w programie „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (styczeń 2014 r.) oraz programie „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” (luty, kwiecień, czerwiec 2014 r.)⁴⁵.

(dowód: akta kontroli str. 470-476)

⁴² Opole, 9-10.12.2013 r. Organizator: Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego w Opolu, uczestniczyło 2 pracowników.

⁴³ Opole, 4, 11, 20, 27 luty, 7, 14, 24 marzec 2014 r. Organizator: Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich w Warszawie, uczestniczyło 3 pracowników.

⁴⁴ Wrocław, 5-7.05.2014 r. Organizator: Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS w Warszawie, uczestniczyło 6 pracowników.

⁴⁵ Z uwagi na fakt, że możliwość zgłaszania akcesu do ww. programów odbywała się poprzez elektroniczny formularz zamieszczany na stronach internetowych kontrolujący nie mogli przeprowadzić badań kontrolnych dla lat 2012-2013 w celu weryfikacji oświadczenia Kierownika MOPS.

W kontrolowanym okresie MOPS na podstawie porozumień oraz umów zawartych przez Burmistrza Brzegu z Wojewodą Opolskim realizował zadania dotyczące programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”⁴⁶ oraz programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”⁴⁷.

Działania Burmistrza Brzegu w ww. zakresie były związane m.in. z realizacją uchwał Rady Miejskiej w Brzegu z dnia 7 marca 2014 r. dotyczących ustanowienia: wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania na lata 2014-2020⁴⁸ oraz gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2014-2018⁴⁹.

(dowód: akta kontroli str. 477-498)

W kontrolowanym okresie MOPS brał udział w realizacji programów: „FreD Goes Net” (prowadzonego przez Pracownię Rozwoju Osobistego w Opolu), „Edukacyjno-korekcyjnego dla sprawców przemocy domowej w oparciu o model pracy z DULUTH” oraz „Trening zastępowania agresji” (prowadzonych przez Centrum Rozwoju i Wsparcia Sebastian Pluta w Brzegu).

(dowód: akta kontroli str. 499-506)

Kierownik MOPS ponadto w dniu 14 marca 2014 r. złożył w Opolskim Urzędzie Wojewódzkim w Opolu wniosek o dofinansowanie w ramach Programu osłonowego projektu „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, nie uzyskując dofinansowania.

(dowód: akta kontroli str. 507-512)

6.8. W związku z żądaniem przedłożenia na potrzeby kontroli NIK dokumentacji obowiązujących procedur współpracy MOPS m.in. z Policją, urzędami pracy, przychodniami i placówkami udzielającymi świadczeń zdrowotnych, schroniskami, szkołami i przedszkolami, organizacjami pozarządowymi, administracjami osiedli, kościołami czy związkami wyznaniowymi, mającej na celu rozpoznanie sytuacji społecznej osób wymagających wsparcia, a także dokumentacji realizacji tych procedur Kierownik MOPS oświadczył, że nie zostały opracowane specjalne procedury dotyczące współpracy z ww. podmiotami, gdyż wszelkie działania MOPS: *reguluje ustawa o pomocy społecznej i inne przepisy opisujące zadania jednostek pomocy społecznej. Według Kierownika MOPS współpraca z ww. podmiotami układa się dobrze i nie widzi potrzeby opracowywania dodatkowych procedur, które w naturalny sposób musiałyby stanowić powielenie zapisów istniejących już ustaw, rozporządzeń i innych przepisów prawnych.*

(dowód: akta kontroli str. 513)

6.9. Kierownik MOPS, w związku z żądaniem przedłożenia na potrzeby kontroli NIK dokumentacji świadczącej o upowszechnianiu do innych ośrodków pomocy społecznej nieobowiązkowych działań MOPS dla identyfikowania potencjalnych beneficjentów pomocy społecznej, stwierdził, że wszelkie informacje o inicjatywach, programach i akcjach organizowanych przez MOPS umieszczone są na stronie internetowej MOPS, na tablicach ogłoszeń MOPS oraz Urzędu Miasta w Brzegu, jak też pojawiają się w mediach lokalnych.

Ponadto oświadczył, że *nie widzi potrzeby upowszechniania ich w specjalny sposób do innych ośrodków pomocy społecznej. Teren działania każdego ośrodka jest inny, a wszelkie działania podejmowane przez ośrodki winny odpowiadać potrzebom lokalnej społeczności, które to potrzeby w każdej gminie są inne. Dlatego każdy ośrodek wypracowuje własne metody i sposoby działania celem identyfikacji*

⁴⁶ Porozumienie: nr 3/12 z dnia 20 lutego 2012 r., 3/13 z dnia 19 lutego 2013 r., umowa nr 3/2014 z dnia 26 lutego 2014 r.

⁴⁷ Umowa nr 3/2014 z dnia 13 czerwca 2014 r.

⁴⁸ Uchwała nr L/332/14 – program „Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”

⁴⁹ Uchwała nr L/334/14 – „Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ofiar przemocy w rodzinie w Brzegu na lata 2014-2018”

i pomocy osobom potrzebującym dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości działania.

(dowód: akta kontroli str. 514)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

7. Realizacja wniosków pokontrolnych

Opis stanu
faktycznego

Na podstawie analizy książki kontroli ustalono, że w badanym okresie, w MOPS nie przeprowadzano kontroli:

- P/13/110 *Zatrudnienie socjalne jako instrument działań na rzecz rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej oraz wzmocnienia aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,*
- P/13/102 *Realizacja kontraktów socjalnych przez miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej.*

(dowód: akta kontroli str. 260-262)

Ocena cząstkowa

W związku z nie wystąpieniem zagadnień do kontroli, odstąpiono od dokonywania oceny w tym obszarze.

8. Skargi z zakresu identyfikowania i monitorowania sytuacji społecznej.

Opis stanu
faktycznego

W toku kontroli ustalono, że w badanym okresie nie wpłynęły żadne skargi ani interwencje parlamentarzystów na działalność MOPS, zarówno do Urzędu Miasta Brzeg jak i bezpośrednio do MOPS.

(dowód: akta kontroli str. 263, 265)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W związku z nie wystąpieniem zagadnień do kontroli, odstąpiono od dokonywania oceny w tym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*⁵⁰, wnosi o dokonanie rzetelnej identyfikacji organizacji społecznych i pozarządowych, mogących posiadać informacje o potencjalnych beneficjentach pomocy społecznej na terenie Miasta Brzeg, jak też podjęcie działań w celu uwzględnienia aktualnych danych w tym zakresie w *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych*.

⁵⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

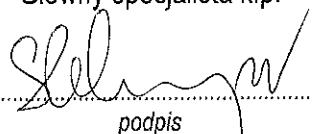
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 30 września 2014 r.

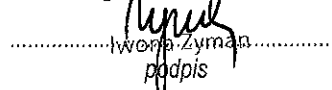
Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Dyrektor

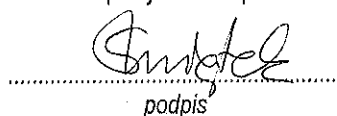
Kontrolerzy
Sebastian Kurpierz
Główny specjalista k.p.

.....
podpis

DYREKTOR
Delegatury NIK w Opolu

.....
Iwona Zyman
podpis

Zygmunt Świętek
Specjalista k.p.

.....
podpis

